

Likestillings- og
diskrimineringsombudet

Dato:
26.05.2009

Anonymisert versjon av uttalelse i sak om ansettelse i deltidsstilling som pianolærer

Likestillings- og diskrimineringsombudet viser til klage av 27. oktober 2008 fra A.

A mener B videregående skole har diskriminert henne på grunn av nasjonal opprinnelse da hun ikke fikk tilbud om en deltidsstilling som pianolærer ved skolen.

Ombudet konkluderer med at B videregående skole handlet i strid med diskrimineringsloven § 4 i forbindelse med tilsetting i deltidsstillingen som pianolærer.

Likestillings- og diskrimineringsombudets uttalelse kan bringes inn for Likestillings- og diskrimineringsnemnda for full overprøving innen tre uker fra det tidspunkt skolen mottar ombudets uttalelse, se vedlagte veiledning.

Sakens bakgrunn

Likestillings- og diskrimineringsombudet bygger framstillingen av sakens bakgrunn på partenes skriftlige redegjørelser til ombudet.

I august 2008 lyste B videregående skole (skolen) ledig en deltidsstilling som pianolærer. I utlysningsteksten stod det blant annet:

”Søkere må ha piano som hovedinstrument og helst undervisningserfaring. Ellers vektlegges god samarbeidsevne og vilje til å jobbe i team. Evne til å motivere elevene og personlig egnethet vil bli vektlagt.”

Det var elleve søkere til stillingen, deriblant A. X ble innstilt som nummer én til stillingen, A ble innstilt som nummer to og Y ble innstilt som nummer tre. X ble deretter ansatt i stillingen.

X fullførte sin mastergrad i utøvende klaver med fordypningsemne fra Norges Musikkhøgskole i 2007. A fullførte sin tilsvarende grad, mastergrad i piano, ved Det statlige musikkakademiet (State Music Academy) i Petrozavodsk, Russland i 1993.

I følge utvidet søkerliste har X følgende arbeidserfaring:

<i>2005, apr. - 1.7.2005</i>	<i>Klaverpedagog, Bærum kommunale musikkskole – 19, 25 %.</i>
<i>2006, 1.sept. - 2006, 13.sept</i>	<i>Klaverpedagog, Nordstrand kulturskole – 5 timer i uken.</i>
<i>2007, aug. - 1.7.2008</i>	<i>Klaverpedagog, Bærum kommunale musikkskole – 15,74 %.</i>
<i>2007, mai - 2008, apr.</i>	<i>Kulturinspirator/pianist, Majorstutunet bo- og behandlingssenter – 20 %.</i>
<i>2008, 1.jan. - 2008, 24.jan.</i>	<i>Klaverpedagog, Nordstrand kulturskole – 5, 5 timer i uken.</i>
<i>2008, aug. - d.d.</i>	<i>Praksisveileder i klaver, Norges musikkhøgskole – 21 %.</i>
<i>2008, mai - d.d.</i>	<i>Kulturinspirator/pianist engasjement, Majorstutunet bo- og behandlingssenter – 41,3 %.</i>
<i>2008, mar. - d.d.</i>	<i>Musikklærer, Lysaker skole – 52 %.</i>

A har i følge utvidet søkerliste denne erfaringen:

<i>1986, aug. - 1988, aug.</i>	<i>Pianolærer og akkompagnatør, Kirishi kommunale musikkskole, Russland – 100 %.</i>
<i>1989, okt. - 1997, okt.</i>	<i>Assistent for klaverprofessor, Petrozavodsk statlige musikkakademi – 100 %.</i>
<i>1989, okt. - 1994, mar.</i>	<i>Pianolærer og akkompagnatør, Petrozavodsk kommunale musikkskole – 35 %.</i>
<i>1997 - 1999</i>	<i>Organistvikar, Harstad kommune.</i>

<i>1.3.1997 - 1997, apr.</i>	<i>Pianolærer Heggen vgs., Harstad.</i>
<i>1997, nov. - 1999, des.</i>	<i>Pianolærer og pianist, Harstad kommunale musikkskole – 100 %.</i>
<i>2000, jan. - 2001, jun.</i>	<i>Pianoinstruktør, Westminster Conservatory of Rider University, Princeton, New Jersey, USA – 100 %.</i>
<i>2002 - 2005</i>	<i>Organistvikar, Førde.</i>
<i>2002, aug. - 2008, jul.</i>	<i>Distriktsmusiker, pianolærer og pianist, Førde kommunale kulturskole, Sunnfjord – 100 %.</i>
<i>2005 - d.d.</i>	<i>Kunstnerisk og administrativ leder, Førde Pianofetsivalen.</i>
<i>2006 - 2007</i>	<i>Gruppeleder for distriktsmusikerne, Førde kommunale kulturskole, Sunnfjord.</i>

I notat med overskriften *Sak 28/08 Ansettelse av pianolærer på MD* er det gitt følgende begrunnelse for hvorfor X er innstilt som nr. 1:

"Hun har en solid utdanning, 6 år(master) fra Norges Musikkhøgskole. Hun jobber for tiden som praksisveileder ved Norges Musikkhøgskole i tillegg til å være musikk lærer på Lysaker barneskole og kulturinspirator på Majorstutunet bo- og behandlingssenter. Hun akkompagnerer også koret 'Dur'.

Hun har tidligere jobbet på flere kulturskoler og har ut fra alt dette en relevant bredde i sin praksiskompetanse i forhold til den utlyste stillingen. Hun viste på intervjuet at hun hadde innsikt i MD – læreplaner og hadde reflekterte innspill til hvordan man kan løse ulike pedagogiske utfordringer som denne elevgruppen kan gi.

I tillegg til bred faglig kompetanse på hovedinstrumentet piano, ser vi det som en fordel at hun også har faget 'Musikk i perspektiv' i sin fagkrets. Dette er et av teorifagene vi trenger lærere til neste skoleår."

Det gis følgende begrunnelse for at A er innstilt som nr. 2:

"Hun har solid utdanning fra Russland som tilsvarer master i Norge. Hun har mye og relevant praksis. Til tross for dette mener vi hun har noe mindre innsikt i hva denne pianolærerjobben innebærer og derfor ikke er like egnet som søker nr. 1."

I brev av 23. september 2009 til A fra B videregående skole med overskriften *"Innstilling av søkere til pianolærerstillingen"* står det følgende:

"Vi viser til din søknad og kan meddele at X er ansatt i stillingen. Hun har en solid utdanning fra Norges Musikkhøgskole og praksis fra undervisning i skolen. I tillegg har hun også erfaring fra flere kulturskoler og relevant bredde i sin praksiskompetanse. Hun ble derfor innstilt som nr. 1 og har fått tilbud om stillingen. Som nr. 2 ble A innstilt. Hun

hadde også en solid utdanning fra Russland, men mindre relevant erfaring enn nr. 1. Nr. 3 Trond Akerø-Kleven hadde noe mindre utdanning og praksis enn de andre.”

Partenes anførsler

A mener hun har blitt diskriminert på grunn av nasjonal opprinnelse. A er fra Russland. A mener X har betydelig mindre praksis enn henne. X fullførte sin mastergrad i 2007 og har kun vært ansatt i deltidsstillinger. Tidspunktet for når A fullførte sin mastergrad var ikke riktig gjengitt på utvidet søkerliste. Dette ble skolen gjort oppmerksom på.

Skolen skriver i brev av 23. september 2008 at både X og A har solid utdanning, men at A har mindre relevant erfaring enn X. A kan ikke se at X har mer relevant erfaring enn A. A har også erfaring fra flere kulturskoler, slik som X. I tillegg har A praksis fra andre land og andre typer stillinger og verv, blant annet leder for en norsk pianofestival for ungdom. Internasjonalisering er et satsningsområde i norsk videregående skole, men blir ikke trukket fram.

X får bredest omtale i notatet med overskriften Sak 28/08 av 10. desember 2008. Omtalen av X er elleve linjer mot omtalen av henne på tre. Det er ikke nevnt at A har nærmere 20 års erfaring og betydelig lengre ansiennitet enn de to andre innkalt på intervju, at hun har undervist på flere nivå i flere land og at hun har startet en vellykket norsk pianofestival, som hun er kunstnerisk og administrativ leder for.

A hevder intervjuet med henne kun varte i ca. 15 minutter og at det ikke ble stilt spørsmål om læreplaner. Hun ble ikke bedt om å vise attester, vitnemål mv. under intervju. A spurte om skolen ville innkalle elever for å se hvordan kandidatene kommuniserer med dem, og fikk et klart nei til svar. Da hun spurte om skolen ville kontakte referanser, fikk hun også nei til svar. A viser i den forbindelse til et hefte utgitt av Utdanningsforbundet hvor det heter at referanser bør innhentes dersom det skal legges vekt på personlig egnethet.

A er usikker på hva som ligger i skolens vurdering av at hun hadde ”noe mindre innsikt” enn X i hva pianolærerstillingen innebærer. Hun mener i så fall at skolen burde innhentet referanser for å se om denne subjektive oppfattelsen kunne bekreftes.

I følge kommunens hjemmeside er erfaring fra andre kulturer enn den norske en ønsket kvalifikasjon. A spør seg hvorfor ikke denne kvalifikasjonen ble tillagt vekt ved innstillingen.

B videregående skole avviser å ha lagt vekt på nasjonal opprinnelse og kjønn ved tilsettingen i stillingen som pianolærer. Skolen har ikke betvilt at As kunnskap og forankring i musikkyrket er solid, og at hennes utdanning fra Russland er å sidestille med tilsvarende utdanning i Norge.

Skolen startet med linjen *Musikk, dans og drama* høsten 2007 og har nå én klasse på første og én på annet trinn. Gruppen som skal undervises er sammensatt av elever med svært ulik bakgrunn og må møtes på ulike måter. Den aktuelle stillingen består hovedsakelig i å undervise elevene i piano som biinstrument. Mange av elevene har liten musikkforståelse og ingen bakgrunn med piano. Med utgangspunkt i denne elevgruppen, er det behov for en allsidig lærer som kan vise til et bredt og allsidig repertoar, både musikalsk og pedagogisk. X' erfaring som praksisveileder ved Norges Musikkhøgskole, kulturinspirator på Majorstutunet bo- og behandlingssenter, musikk lærer ved Lysaker barneskole og akkompagnatør i kor viser at hun har stor bredde som utøvende pianist og pedagog. Brukerne, elevene og publikum er en uensartet gruppe som krever stor variasjon og kreativitet for å imøtekomme kravene og forventningene deres. Med at X' erfaring er mer relevant menes at As erfaring forstås som mer "klassisk" enn X', og dermed blir smalere. Oppfatningen kan leses ut av søknadspapirene og ble bekreftet under intervju.

I alle tilsetninger ved skolen tillegges skolefaglig kompetanse vekt. Kandidatene som ble innkalt til intervju fikk anledning til å vise kunnskap om Kunnskapsløftet og kjennskap til videregående skole. X viste også innsikt i skoleverket da hun jobber i både grunnskole og høgskole. Hun hadde i tillegg satt seg inn i musikkfagenes læreplaner. X viste på dette område utvilsomt bedre kompetanse enn de andre kandidatene. A fikk som de andre også spørsmål om Kunnskapsløftet og læreplaner på utdanningsprogram for Musikk, dans og drama. Intervjuet med A varte mellom 30 og 40 minutter.

X viste under intervjuet de kvalifikasjonene og den egnetheten skolen ønsket. Hun har svært god faglig forankring og viste i tillegg stor entusiasme for de oppgavene som en jobb i videregående skole vil gi.

Rettslig grunnlag

Diskrimineringsloven § 4 forbyr direkte og indirekte diskriminering på grunn av blant annet nasjonal opprinnelse og etnisitet. Med direkte diskriminering menes en handling eller unnlattelse som har som formål eller virkning at personer på grunn av blant annet etnisitet og nasjonal opprinnelse blir behandlet dårligere enn andre blir, har blitt eller ville ha blitt, jf. § 4 andre ledd. Loven stiller ikke krav om en diskriminerende hensikt eller motiv.

Diskrimineringslovens § 10 oppstiller en regel om delt bevisbyrde. Det innebærer at klager i første omgang må legge fram opplysninger som gir grunn til å tro at diskriminering har skjedd. Det er klager som har bevisføringsrisikoen i utgangspunktet. Klagers påstand må støttes av hendelsesforløpet og av sakens ytre omstendigheter. Dersom det er vist til forhold som gir grunn til å tro at diskriminering har skjedd, er det opp til arbeidsgiver å sannsynliggjøre at ulovlig forskjellsbehandling allikevel ikke har funnet sted.

Likestillings- og diskrimineringsombudet har kompetanse til å gi uttalelse om et forhold er i strid med diskrimineringsloven eller ikke, jf. diskrimineringsombudsloven § 3 tredje ledd, jf. § 1 andre ledd nr. 2.

Likestillings- og diskrimineringsombudets vurdering

Ombudet skal ta stilling til om B videregående skole handlet i strid med diskrimineringsloven § 4 ved ansettelsen av pianolærer i deltidsstilling ved skolen.

Det første ombudet vil vurdere er om det er *"grunn til å tro"* at B videregående skole la vekt på etnisitet og/eller nasjonal opprinnelse i vurderingen av hvem som skulle tilsettes i stillingen. X ble vurdert som best kvalifisert og innstilt som nummer én til stillingen. A ble innstilt som nummer to. I følge det ulovfestede kvalifikasjonsprinsippet som gjelder ved tilsettinger i det offentlige, skal den som er best kvalifisert for stillingen etter en samlet vurdering av utdanning, yrkeserfaring og personlige egenskaper holdt opp mot utlysningsteksten, tilsettes. Ombudet vil i sin vurdering først foreta en sammenligning og rangering av søkerens kvalifikasjoner for å vurdere om det er grunn til å tro at nasjonal opprinnelse/etnisitet ble vektlagt, jf. diskrimineringsloven § 10.

Ombudet legger til grunn at både X og A har solid og relevant utdanning. X har sin mastergrad fra Norges musikkhøgskole. A har en tilsvarende grad fra State Music Academy i Petrozavodsk, Russland. Ombudet legger til grunn at kandidatene er like godt kvalifisert for stillingen hva gjelder utdanning og nivået på den. Partene har ikke vært uenige på dette punktet.

A har betraktelig lengre relevant arbeidserfaring enn X. A fullførte sin mastergrad i 1993, mens X har sin mastergrad fra 2007. A har i følge utvidet søkerliste over 20 års erfaring. Siden 1986 har hun arbeidet i ulike stillinger som pianolærer og akkompagnatør, organistvikar, pianolærer ved en kulturskole og leder for en pianofestival. De fleste har vært 100 % -stillinger. X har i følge utvidet søkerliste erfaring som klaverpedagog, kulturinspirator, praksisveileder i klaver og musikk lærer siden 2005. X hadde 3,5 års erfaring fra kun deltidsstillinger på tidspunktet for tilsettingen. Ombudet mener As lange arbeidserfaring gjør henne bedre kvalifisert enn X, og det synes som om A har fått liten uttelling for erfaring i tilsettingsprosessen. I innstillingen står det riktignok at *"[h]un har mye og relevant praksis"*, men i brevet som ble sendt i etterkant av ansettelsen skriver skolen at hun har *"mindre relevant erfaring enn nr. 1"*. Skolen framhever blant annet i innstillingen at X hadde *"jobbet på flere kulturskoler"*. A har i følge utvidet søkerliste arbeidet som pianolærer ved Førde kommunale kulturskole fra 2002-2008.

Basert på framlagt dokumentasjon om formelle kvalifikasjoner; utdanning og yrkeserfaring, finner ombudet at A fremstår som best kvalifisert for stillingen. På denne bakgrunn mener ombudet at det er *"grunn til å tro"* at det ble lagt vekt på etnisitet/nasjonal opprinnelse ved tilsetting i deltidsstillingen som pianolærer. B

videregående skole må dermed sannsynliggjøre at det var andre forhold enn nasjonal opprinnelse/etnisitet som førte til at X ble innstilt som nummer én og senere tilsatt.

B videregående skole viser til at X' erfaring innebærer at hun har stor bredde som utøvende pianist og pedagog og mer relevant erfaring enn A. Skolen mener at As erfaring forstås som mer *"klassisk"* og derav smalere. Ombudet kan ikke se at skolen har utdypet sin påstand om på hvilken måte erfaringsgrunnlaget er mindre relevant og hvorfor det er smalere. Skolen mener vurderingen kan leses ut av søknadspapirene og ble bekreftet under intervju. Det er ikke framlagt skriftlig dokumentasjon om hva som ble sagt under intervjuet, og det er av den grunn ikke mulig for ombudet å etterprøve denne påstanden. Ombudet finner derfor ikke å kunne legge vekt på den.

Beskrivelsen av A i innstillingen er svært kort og konkretiserer ikke hvorfor hun har *"mindre innsikt i hva denne pianolærerjobben innebærer"*. Ombudet deler As oppfatning om at dersom det skal legges avgjørende vekt på personlig egenskaper bør referanser innhentes for å sikre at avgjørelsen om hvem som tilsettes tas på tilstrekkelig objektivt grunnlag.

Videre viser skolen til at det ble lagt vekt på skolefaglig kompetanse. X viste kunnskap om Kunnskapsløftet og hadde satt seg inn i musikkfagenes læreplaner. Dette bekreftes av begrunnelsen for hvorfor X er innstilt som nummer én. Ombudet ser imidlertid ikke at kunnskapen hun viste på intervjuet kan tillegges mer vekt enn As lange erfaring. A hevder intervjuet av henne var svært kort og at hun ikke ble stilt spørsmål om læreplanen. Skolen imøtegår As påstand og hevder intervjuet varte 30-40 minutter. Det framgår ikke av begrunnelsen for innstillingen om A fikk spørsmål som ga grunnlag for å vurdere hennes skolefaglige kompetanse. Slik ombudet ser det er det påstand mot påstand i dette spørsmålet, og den ene beskrivelsen kan ikke holdes for mer sannsynlig enn den andre.

På denne bakgrunn finner ombudet at B videregående skole ikke har sannsynliggjort at det var andre forhold enn As nasjonale opprinnelse/etnisitet som førte til at X ble tilbudt og ansatt i stillingen som pianolærer.

Konklusjon

Likestillings- og diskrimineringsombudet konkluderer med at B videregående skole har handlet i strid med diskrimineringsloven § 4 ved ansettelse i deltidsstilling som pianolærer ved skolen.

Diskrimineringsloven § 14 gir arbeidstaker som har blitt behandlet i strid med diskrimineringsloven § 4 rett til å kreve oppreisning uten hensyn til arbeidsgivers skyld. Erstatning for økonomisk tap som følge av brudd på diskrimineringsloven kan kreves etter de alminnelige erstatningsbestemmelser. Likestillings- og

diskrimineringsombudet håndhever ikke bestemmelsene om oppreisning og erstatning. Dersom A ønsker å kreve oppreisning og/eller erstatning, må hun reise søksmål for de alminnelige domstoler.

Ombudet vil likevel oppfordre B videregående skole om å komme fram til en minnelig ordning med A og gi henne erstatning for et eventuelt økonomisk tap. Ombudet ber om en tilbakemelding på om skolen vil følge ombudets oppfordring innen **1. juni 2009**.

Med vennlig hilsen

Beate Gangås
Likestillings- og diskrimineringsombud

Vedlegg: Veiledning om å bringe en sak inn for Likestillings- og diskrimineringsnemnda.
Kopi: A.
Saksbehandler: Cathrine Sørli.